

דבר העורך

בית מקדשנו ותפארתנו

האמת היא, שגם כל פגעי גניף הקורונה, הקשיים, הנפטרם והחולים, החלו כבר לפני קרוב אלפיים שנה, עם חורבן בית המקדש. וכפי שכותב **רבנו היעב"ץ ז"ע** (סידור יעב"ץ דיני תשעה באב שער שלכת שער דלקת חוץ השישי): "אלמלא לא היה אלא עוון זה בידינו שאין מתאבלין על ירושלים כראוי, די להאריך גלותינו. והיא בעיני הסיבה קרובה היותר גלויה עצומה וחזקה לכל השמדות המופלגות הגדולות הנוראות המבהילות הרעיונים אשר מצאנו בגלות בכל מקומות פזורנו על צווארנו נרדפנו... לפי שיצא האבל הלז מליבנו!"

מוסיף היעב"ץ, שכחנו את ירושלים, ולא עלתה על לבבנו, על כן כמת מלב נשכחנו, מדור לדור נוסף יגון על יגוננו ומכאובינו, וכל אוהב אמת יודה לדברינו, וכאשר יוכיח הניסיון ביחוד ביום ט' באב המר, מי ומי המתאבל ונאנח על חורבן הבית ושמונת ארצינו כראוי ממעמקי הלב, כמה דמעות נשפכות על זאת, ואין צריך לומר בשאר ימי השנה, אין זוכר ואין פוקד ואין דובר דבר ממנה, אפילו במחשבה לא בא זכרונה, כאילו מקרה הוא היה לנו". עכ"ד.

עברנו "גל ראשון", כעת "גל שני". אין הדבר תלוי אלא בגודל צערנו על חורבן הבית, והיריוק הגדול מהשכינה הקדושה. להתפלל שהקב"ה יאמר די לצרותינו, להתמיד בעסק התורה והמצוות ולצפות באמת לישועה. להתאבל כראוי על היריוק וה"בידוד" בו אנו נמצאים כל ימות השנה, כשאנו שרויים בסגר, כאשר "מחיצה של ברזל", לכשון חז"ל, מפרידה בינינו לבין אבינו אוהבינו ברוך הוא.

מתוך מאמרו של **הרב שמואל ברוך גנוס שליט"א** (הפחת בכל יום, יום שני כח תמוז תש"פ).

יהי רצון שנזכה במהרה, לקיום נבואת **זכריה** (פרק ח פסוק יט) **צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוָה לְשָׁשׁוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים.**

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'צום תשעה באב בקורונה'

חולה במקום צום

עננו ד' עננו: לפני צום י"ז בתמוז תש"פ, פורסמו כמה מכתבים, עם דעות שונות בדיני הצום בתקופת הקורונה (ניתן להשיג את מכתבי הרבנים במערכת 'הילכתא'). כעת לקראת צום תשעה באב, נביא את הוראות גדולי הפוסקים במענה לשאלה - חולה קורונה האם חייב לצום בתשעה באב, או יאכל 'שיעורים', או שלא יצום כלל. השאלה מתחלקת לכמה חלקים, מה הדין בחולה מאומת עם תסמינים, בלי תסמינים, השוהים בבידוד מחשש שנדבק, קבוצות סיכון ואוכלוסייה מבוגרת, חולה מאומת שהתראפ מהגניף וקיבל תשובה שלילית אך עדיין חלש מאוד ולא חזר לאיתנו.

חולה שאין בו סכנה: חשוב לציין, כי יש הבדל מהותי בין צום יום הכיפורים שחיובו מדאורייתא, ורק בחולה שיש בו סכנה, ובמקום 'פיקוח נפש' אין לצום, מדין 'וחי בהם' ולא שיותם, או שלא בצומות דרבנן לכתחילה לא גזרו על החולה אפילו שאין בו סכנה. ובתשעה באב למרות שהוא צום דרבנן הוא שונה בדרגת החומרא משאר צומות דרבנן, שכן בי"ז בתמוז עשרה בטבת וצום גדליה, הקילו למעוברות ומניקות אפילו שאינו בגדר חולה כיון שהם חלושות, אבל בתשעה באב הקילו רק למי שהוא בגדר חולה שנפל למשכב אף שאין בו סכנה.

וכמבואר ב**שו"ע** (סימן תקנד סעיף ו), היה כל שלשים יום, וכן חולה שהוא צריך לאכול, אין צריך אומד אלא מאכילין אותו מיד, דבמקום חולי לא גזרו רבנן. ו**בביאור הגר"א** ביאר טעם הדבר, שרבנן לא גזרו במקום צער, כמו שהתירו אמירה לעכו"ם בשבת לצורך חולה שאין בו סכנה. וביום הכיפורים התירו נעילת הסנדל לילולת כל שלשים יום, וסיכה לחולה שאין בו סכנה. ו**במשנ"ב** (ס"ק יא) שהוא חלש וחש בגופו, אף על פי

ברכת מזל טוב לידיד מכון הילכתא

הר"ר בנימין מאר שליט"א

לרגל הולדת בתו בשעטו"מ, יהי רצון

שיזכה לרוות ממנה רוב נחת דקדושה אמן

הגיליון הונצח על ידי ידידינו

שליט"א

לישועת עם ישראל בזכות הרה"ק

רבי שמשון הי"ד ב"ר פסח זיע"א

מאוסטרפוליא

שאינו בו סכנה מאכילין אותו.

וכתב הרמ"א ומיהו נהגין להתענות כל זמן שאין להם צער גדול שהיה חושל לסכנה, והמיקל לא הפסיד. והוסיף **המשנ"ב** (ס"ק טז) בשם הח"א **אדם** (חלק ב כלל ב סעיף ב), כל שכן באדם חלוש והוא חולה שאין בו סכנה, אין כדאי להחמיר.

ומובא בשם הגרי"ז **מבריסק זצ"ל** (מועדים וזמנים חלק ז סימן רנב) שבמקום חולי לא גזרו רבנן, פירוש שלא גזרו כלל תענית על החולה, ולא שייך להחמיר בה שאין לו מצוה. ומה שסיים הרמ"א 'המיקל לא הפסיד' ומשמע שיש ענין לצום, אך בזמננו שבלאו הכי חלשים, יש להקל בחולה שלא יצום. וסיפר הג"ר **אשר וייס שליט"א** (שיעור מתאריך יום ג' פנחס ט"ו תמוז תש"ח) ניתן להאזין לשיעור בקו 'הילכתא' 02-5377085 שולחן 1, מנחת אשר מועדים חלק ב סימן לח אות ד, מנחת אשר בתקופת הקורונה עמוד יד) שהיה חולה שרצה לצום, ואמר לו הגרי"ז מבריסק, שיקבל עליו תענית כדין תענית יחיד, שהרי אינו שייך בתענית הכלל, שלדעתו בחולה הצום הוא בגדר 'הותרה'. מאידך הוכיח מדברי **החתם סופר** (ש"ת או"ח סימן קנז) ועוד אחרונים, שצום בחולה הוא בגדר 'דחיה' ולא בגדר 'הותרה', ולפי זה ייסד את ההוראה המובאת להלן.

1. אכילה ושתיה ב'שיעורים'

פחות מכשיעור: כתב **המג"א** (סימן תקעו סק"ב) וז"ל: האידנא אין מתענין כלל בשעת הדבר, דמנוסה הוא כשאינו אוכל ושותה קולט חס ושלוש שינוי האויר. וכתב **הביאור הלכה** (סימן תקנ"ד) דבמקום חולי יש להקל בין מקום שהמגפה בתקופה, למקום שאין המגפה בתקופה. והביא בשם **הפתחי עולם** לגבי מקום שאין מחלת החוליר"ע חזקה ח"ו, יאכל פחות מכתובת בכדי אכילה פרס, וישתה פחות מכשיעור כמו שמצינו ב**בשו"ע** (בהלכות יום הכיפורים סימן תרל"ח) ובכך לא עוקר את התענית לגמרי. וביאר **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (קובץ תשובות חלק א סימן נז) בטעם החילוק שחייב בשיעורים, מכיון שהרי הוא שייך בצום, ורק מחמת חשש התדבקות דינו שיהא, ולכן יאכל פחות מכשיעור כדי שייחשב שהתענה.

בד על הפנים: ומוסיף שם הפתחי עולם 'ומי שירצה להתענות במקום שאין המחלה בזעם ח"ו, יש ליעזב ולהזהיר שלא ילך מפתח ביתו כל היום, להכריחו כשיצא, אם סביב לחוטמו ופיו חתיכה קאמפע"ר ומעט עשב מייאט"ע'. עכ"ל.

עוד מבואר **בביאור הלכה** (סימן תקנט ד"ה ואינו) לגבי מי שחולה קצת וכן מעוברת שיש לה מיהוש קצת מותרים לאכול. וכן נקט **הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** (שבט הלוי חלק ד סימן נ, חלק י סימן פא) שאפילו חולה שודאי אין בו סכנה ואפילו אם לא אמר 'צריך אני', מותר לאכול בתשעה באב, וחלק על **היד אפרים** שלדעתו צריך לכל הפחות שיהיה חולה ויבנו מסופקים בו כחש סכנה.

וכן דעת **הג"ר משה שטרנבוך שליט"א** (תשובות והנהגות כרך ה סימן קסט) שאפילו חולה שאין בו סכנה ואם יצום יכבד חוליו, אפילו שלא יבוא לכלל סכנה, פטור מלהתענות. וכן דעת **הג"ר ניסים קרליץ זצ"ל** (הובא בשלמי תודה בין המצרים עמוד מה) שאפילו חולה שאין בו סכנה יכול לאכול כשיעור ואין צריך לאכול רק פחות מכשיעור, ומה שהתירו רק פחות מכשיעור, נאמר לגבי אדם בריא בזמן מחלת החוליר"ע, כיון שאינו חולה הוא חייב לצום ולכן יאכל פחות מכשיעור שייחשב שהתענה. וכן מבואר **בארוחת רבינו** (חלק ב עמוד קמג) שגם חולה שאין בו סכנה אוכל.

2. הוראת הפוסקים שליט"א

מגיפה מהלכת: דברי המגן אברהם הפתחי עולם והביאור הלכה נאמרו לגבי מגפה מהלכת, ובזה חידש שגם מי שאינו חולה יאכל שיעורים, וזה ברור שנגיף הקורונה לא הציבור אינו נחשב מגיפה מהלכת. אבל לאדם שיש חשש כלפיו שנדבק בקורונה וחייב בבידוד, נחלקו מורי זמננו האם יש דין כלפיו של מחלה מתהלכת, שלא יצום ומחשש שנדבק. לדעת **הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א** (המקור להלן) **והג"ר משה ברנדסדורף שליט"א** (במכתב שפורסם ערב יז תמוז תש"פ) **ועוד פוסקים**, כאשר יש חשש שנדבק הוא בכלל מכה מהלכת, ולכן יש בזה את הדין של הביאור הלכה, שיהא פחות מכשיעור. ומאידך לדעת **הג"ר משה שאול קליין שליט"א** **ועוד פוסקים**, אינו בכלל מכה מהלכת, ורק חולה לא יצום, ומי שאינו חולה בפועל חייב לצום.

שלוש דרגות: לדעת **הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א** (קול ברמה גיליון 343 אב תש"פ עמוד אחרון, ויו העמודים גיליון 82 עמוד יג), יש שלוש דרגות בצום תשעה באב בעידן הקורונה. חולה קורונה מאומת לא יצום כלל, כי במקום חולי אפילו שאין בו סכנה לא גזרו רבנן, וכל שכן במקום סכנה, ויאכל כרגיל אבל לא מעדנים.

ספק אם נדבק: השווה בבידוד וספק אם נדבק בנגיף, יאכל וישתה פחות פחות מכשיעור, שהם כשני שלישי ביצה אוכל, ופחות מלואו לוגמיו שהוא ארבעים סמ"ק (CC 40) כל 9 דקות, ואם קשה לו יאכל כל 4 דקות. ויסוד הדין של שיעורים בתשעה באב מבואר **בביאור הלכה** שהובא לעיל, וכפי שהורה **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (קובץ תשובות חלק א סימן נז) שאם יש חשש שפיגע ממחלה מהלכת, לא נעקרה התענית כל זמן שהיא בריא, אלא יאכל פחות מכשיעור.

מרגיש טוב: שאר האנשים שמרגישים טוב, ואינם נמצאים בבידוד, צמים כרגיל [ואנשים מבוגרים ישתדלו לשהות בבית, ולא לצאת החוצה].

מאומת עם תסמינים: לדעת **הג"ר אשר וייס שליט"א** (המקור ג"ל) חולה קורונה עם תסמינים דינו כחולה שאין בו סכנה, ויש לו לאכול ולשתות ולא להקפיד על שיעורים. אך מי שהוא בריא, למרות שהוא בבידוד יתענה כדרכו. וכן חולה קורונה מאומת שמרגיש טוב מאד, דינו כבריא וחייב לצום, שיהי הרבה שנמצאו מאומתים ולא מרגישים כלום, ואילו הבדיקה לא היו יודעים שנדבקו בקורונה, והוסיף, שבריר עם גדולי הרופאים, והתברר ללא כל ספק, שצום של יום אחד אינו פוגע כלל במערכת החיסונית. ומסיים, שכל אחד ינהג כהוראת רבו.

וכעין זה דעת **הג"ר משה שאול קליין שליט"א** (במענה לרבי הילכתא), שחולה מאומת ללא תסמינים יצום, ואפילו חולה מאומת עם תסמינים של איבוד חוש טעם וריח יצום, ורק חולה מאומת עם תסמינים של חום או חולשה לא יצום.

לא מאומת עם תסמינים: ולדעת **הג"ר שריאל רוזנברג שליט"א** (במענה לרבי הילכתא), חולה קורונה מאומת אינו צם אפילו כשאין לו תסמינים [כהמלצת הרופאים, ואף שלפי דברי הרופאים מספיק שתיה ולא חייב לאכול, אין מושג של צום רק מאכילה ולא משתייה]. וגם חולה שיעדיין לא אומת כחולה קורונה, אם יש לו תסמינים, כמו חום גבוה ושיעול כבד, לא יצום.

והוסיף על כך **הג"ר צבי ובר שליט"א** (במענה לרבי הילכתא), שאם איבד את חוש הטעם באופן ברור, אף שעדיין

קיימו רבני 'הילכתא' שיחות עם מספר רופאים חרדים יראי שמים, ביניהם ד"ר זליג פנחס ליבוביץ הי"ו, ד"ר משולם הרט הי"ו ועוד, והתבררו כמה נתונים בריאותיים, לגבי מצב הגוף בעת צום, והשפעת הצום על חולי קורונה.

לדבריהם, אחת ההשלכות הבולטות של גניף הקורונה על גוף האדם החולה (ולעיתים התופעה נמשכת גם אחר החלמה), היא סמיכות יתר בדם. שעלולה לגרום קרישים בוורידים עד כדי סכנה חמורה של קרישי דם במוח שיכול לגרום לאירוע מוחי, ועלול גם לפגוע גם בריאות (בצילומי ריאות) של חולים מאומתים ללא תסמינים רואים קרישים בריאות) בלב, ועוד איברים פנימיים, ולכן חשוב לשתות כל הזמן מים, כדי למנוע מהגוף להתייבש, ומהדם להיות יותר סמיך מחמת הצום, כדי שלא יסתכן, כי הצום גורם שהדם יהיה סמיך עוד יותר ועלול להזיק לחולה קורונה, שהדם שלו בלאו הכי סמיך מאוד.

מבחינה רפואית, חולה מאומת עם תסמינים (כמו חולשה קיצונית, קוצר נשימה, כאבים בחזה, חום מעל 38.5) מוגדר כחולה ובמקרים מסוימים מוגדר אף כחולה ישיב בו סכנה, ותייבש לאכול ולשתות מפני פיקוח נפש, וכן חולה מאומת ללא תסמינים חשוב מאוד שישתה מים.

מוסיף ד"ר ליבוביץ הי"ו, חולה מאומת שהבריא לגמרי ועברו לו כל התסמינים לגמרי, בעיקרון יכול לצום. אך כמובן שתלוי בכל חולה לגופו, ואי אפשר לקבוע כללים אחידים, אינו דומה אדם צעיר ובריא שעבר בקלות את גניף הקורונה, לאדם מבוגר עם מחלות רקע ובקושי נשאר בחיים אחרי התקפת הנגיף. ולכן ביקש להדגיש: כי כל חולה אף שכבר התרפא, עליו להתייעץ עם הרופא שמכיר את כל מצבו הבריאותי עם כל הפרטים, ולשאול אותו כיצד עליו לנהוג. דבר זה עדיין לא ברור, וסומך לצום יפורסמו הוראות ברורות יותר.

לדברי פרופסור בכיר הי"ו המתמחה בחולי קורונה, הנושא של צום בחולי קורונה מורכב מאוד, ונמצא כעת בדיונים, בימים הקרובים לקראת ט' באב יפורסם הוראות ברורות בנושא, לאחר ביורר עם גדולי הרבנים שליט"א.

לא ברור שהוא חולה, דינו כחולה שאין בו סכנה ולא יצום. ולדעת הג"ר גבריאל יופלד שליט"א מרבני העדה החרדית, אדם שיש לו חום בתשעה באב או אפילו יומיים לפני כן, או מרגיש חולשה, ומסתבר שהסיבה לחום וחולשה היא מפני שנדבק בגניף הקורונה ולא מסיבה אחרת, אפילו אם הוא לא מאומת, לא יצום כלל, וגם אין צריך לאכול פחות מכשיעור אלא יאכל כרגיל.

שתיה ללא אכילה: מבואר בחוט שני (שבת חלק ד עמוד רסא אות א), חולה שצריך לשתות בתשעה באב מחמת מחלתו, מעיקר הדין מותר לו גם לאכול, כי אין תענית מאכילה בלבד ללא תענית משתיה, אלא כיון שיש להשתתף עם הציבור, ישתה וימנע מאכילה.

ולדעת הג"ר יהודה קנר שליט"א המצב היום אינו דומה למחלת החולי"ע, ולכן מי שבריא לגמרי (אפילו למעלה מגיל 90) עליו לצום כרגיל, מי שיש לו קורונה לא צריך לצום בכל הליגאים, וכן מי שיש לו תסמינים אין לצום, אדם ששוהה בבידוד צריך לצום.

הנראות: ולדעת הגרש"י שטיצברג שליט"א (במאמר שפורסם לקראת ט' באב תש"פ), לאחר בירור עם גדולי הרופאים, חולה קורונה מאומת שלא מרגיש טוב כמו חום גבוה או קשיי נשימה, או שהוא מקבוצת סיכון ומחלות רקע, אף שאינו בגדר 'חולה כל גופו' אסור לו לצום ולא יתחיל את התענית אלא ישתה מיד. חולה מאומת צעיר עד גיל 40 אם מרגיש טוב יצום, וברגע שירגיש חולשה ישתה. חולה מאומת מעל גיל 40 או שחולה באסטמה אפילו קלה למרות שמרגיש טוב לא יצום. אדם שאיבד את חוש הטעם והריח, עליו לשתות כדי שהגוף יתמודד כראוי עם הנגיף. כל מי שאינו חולה ורק צריך להיכנס לבידוד, עליו לצום ככל אדם. מבודד שחש בתסמינים יתכן שאין לו לצום.

תשובה שלילית: חולה מאומת שהתרפא וקיבל תשובה שלילית, ולדעת הג"ר משה שאול קליין שליט"א והג"ר שריאל רוזנברג שליט"א (במענה לרבני הילכתא), אם הוא מרגיש טוב יצום, אך אם עדיין חלש לא יצום.

3. תמצית המידע הרפואי

ככדי להבין את הרקע הרפואי של חולה קורונה בצום,

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **תשעה באב:** צום יום הכיפורים דאורייתא נדחה רק בחשש פיקוח נפש. צום תשעה באב לדעת השו"ע לא גזרו במקום חולה שנפל למשכב אפילו שאין בו סכנה. ולדעת הרמ"א המנהג להתענות כשאינו צער גדול, והכריע חיי"י אדם שאדם חלש אין כדאי להחמיר. ונחלקו האחרונים האם התירו רק בקצת חשש סכנה, או שהתירו לכל חולה. והאם אין כלל צום כלפי חולה בגדר 'הותרה', או שהוא בגדר 'דחוי'.
- ב. **צום בקורונה:** בצום תשעה באב בתקופת הקורונה, אדם שחלה מאוד ונפל למשכב לכל הדעות אסור לו לצום, ויאכל כדרכו אבל לא מעדנים. אדם שלא נדבק בגניף הקורונה ואינו בבידוד מחשש להידבקות, לכל הדעות עליו לצום כמו כל שנה.
- ג. **חולה מאומת:** חולה מאומת שלא נפל למשכב, נאמר במוסקים השיטות הבאות: כל חולה מאומת לא יצום אפילו ללא תסמינים ומרגיש מצוין. אם מרגיש מצוין לא יצום, אם מרגיש חולשה לא יצום. יש לו תסמינים של חולי כמו חום וחולשה לא יצום. תסמינים אחרים כמו איבוד חוש טעם וריח יצום. מבוגר קבוצת סיכון חום גבוה קשיי נשימה לא יצום כלל, צעיר ובריא יצום, וברגע שמרגיש חולשה ישתה.
- ד. **תסמינים ללא אימות:** אדם שיש לו תסמינים ולא אומת, יש אומרים שכל תסמין מובהק כמו איבוד חוש הטעם והריח, לא יצום. ויש אומרים שרק אם יש לו חום גבוה וחולשה גדולה, ומסתבר שהסיבה היא הקורונה שלא יצום.
- ה. **ספק אם נדבק:** ספק אם נדבק ושוהה בבידוד, יש אומרים שיאכל שיעורים כמו שכתב הביאור הלכה לגבי מגיפה מהלכת, אוכל כשני שליש ביצה, ושתיה פחות ממלוא לוגמיו כל תשע או ארבע דקות. ויש אומרים שיצום כרגיל, כי אינו דומה למגיפה מהלכת, ואם חש בתסמינים יתכן שאין לו לצום.
- ו. **מאומת שהתרפא:** חולה מאומת שכבר קיבל תשובה שלילית, אם מרגיש טוב יצום כרגיל, ואם חלש לא יצום.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: חולה קורונה שהתרפא האם מברך הגומל?

באיזה דרגת חולה קורונה שהחלים, נחשב שניצל מחולי מסוכן שצריך לברך עליו הגומל, האם כל אחד שנדבק בנגיף, או רק כאשר היה במצב של סכנה כגון שהיה מונשם ומורדם וכדומה, אבל אם היה לו את הנגיף באופן קל, אינו מברך.

מקורות: **גמ'** (ברכות דף נד:), **ושו"ע** (סימן ר"ט), ארבעה צריכי' להודות... ומי שהיה חולה ונתרפא. הוראות הרבנים הגאונים שליט"א לגבי הקורונה.

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב. ניתן גם לענות בעילום שם, בלי להיכנס להגרלה.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחריו יום רשום להגרלה הבאה).
בציורף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 - שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. במקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הגרלת גיליון 278 - שלשה זוכים בספר כל נדרי הרב משה רוס שליט"א 'המרכוז' מיר ירושלים
הרב ברוך גדליה גראטס שליט"א 'בית מנחם' מיר ירושלים
הרב יקותיאל שטמר שליט"א כולל 'צאנז' חיפה

מדור זה הוקדש השבוע לעילוי נשמת

הרה"ג ר' יששכר אריה לייב בן ר' אברהם יהושע העשיל זצ"ל ראש ישיבת לב בנימין נלב"ע ט"ו אב תשע"ט ת.ג.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

אוכל בלי טעם

שאלה: חולה קורונה שאינו מרגיש טעם באוכל, האם מברך ברכת הנהנין? ברכה ראשונה ואחרונה?

תשובה: לדעת הג"ר **שמי קהת הכהן גרוס שליט"א** (עלים לתרופה פורשת פנחס ופרשת מט"מ תש"פ מדור עליו אורח), אינו מברך ברכה ראשונה כיוון שלא נהנה, ומה טוב אם יכול לשמוע מאחר. אבל ברכה אחרונה מברך שכן שבע והשקית רעבונו. ואינו דומה לאוכל דרך אינפוזיה שאינו מברך אחריה, שאינו דרך אכילה. ואם מרגיש קצת טעם מברך גם לפנייה.

מאידך, לדעת הג"ר **יצחק זילברשטיין שליט"א** (ווי העמודים אייר תש"פ סימן יט עמוד 10) אף שאינו מרגיש טעם באוכל מכל מקום מעיו נהנים ושבע מהאוכל ומזינו, ולכן צריך לברך ברכת הנהנין לפני ולאחריו. וכן דעת הג"ר **אשר ווייס שליט"א** (מנחת אשר קורונה עמוד עה) שמברך גם לפנייה. וכן דעת הג"ר **דוד אריה מורגנשטרן שליט"א** (דרשת שבת הגדול תש"פ) שמברך גם לפנייה, כי תקנת הברכה הוא באופן כללי, ולא תלוי בהנאת כל אחד ואחד. וסיים, מהיות טוב עדיף לצאת מאחר.

בגיליון **אספקלריא** (אמור תש"פ עמוד ריא ואילך) עורר את השאלה הג"ר **שלמה הלוי אפל שליט"א** דומ"ץ ו'זינץ בורו פארק, והתעורר פולמוס עז בין הכותבים, והביאו ראיות לכאן ולכאן!

עדכוני הלכה

פתחי עולם

בגיליון, הובא דברי הביאור הלכה בשם פתחי עולם לענין אכילה בצום בשעת מגיפה, ואם צם יסתגר בביתו או ילבש 'קאמפע"ר' ומעט 'מיאט"ע'.
הרב נפתלי אהרן וקשטיין שליט"א (המודיע תורני מדור 'ויתילדו' ז' אייר תש"פ), מגולל את ייחוס הספר פתחי עולם, המחבר הג"ר **דוב בער קארסיק זצ"ל** (אב"ד דק"ק אלוסק וק"ק קרלוביץ), מצטט מו"ת דברי נחמיה (להגה"ח נחמיה הלוי בירך מדוברונה בעל ההגהות בסוף ש"ס וילנא, חתן בנו של בעל התיא), בשם כ"ק **הדאמו"ר בעל הצמח צדיק מחב"ד**.
ומסיים, מכאן מקור לבידוד בית בזמן מגיפה, וחבישת מסיכה על הפנים, ולהניח בתוכה עשב מנטה, [כי הביאור הלכה כתב 'מיאט"ה' אך במקור כתוב 'מנטה'], ויתכן שנועד להקל על הנשימה בתוך המסיכה.

נושא הגיליון הבא:

'הגומל בחולה קורונה שהתרפא'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"ג, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס

ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים יומי עיון

בית הוראה טלפוני

בירורי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

02-6507823 פקס: